EUROPSKA
KOMISIJA

Bruxelles, 19.12.2025.
COM(2025) 792 final

IZVJEŠĆE KOMISIJE EUROPSKOM PARLAMENTU I VIJEĆU

OSMO IZVJEŠĆE U OKVIRU MEHANIZMA SUSPENZIJE VIZA

{SWD(2025) 429 final}

Osmo izvješće u okviru mehanizma suspenzije viza

Osmo izvješće u okviru mehanizma suspenzije viza temelji se na članku 8. Uredbe (EU) 2018/1806 („Uredba o vizama”). U skladu s člankom 8. stavkom 4. Uredbe Komisija je dužna pratiti ispunjavaju li zemlje čiji su državljani dobili bezvizni pristup EU-u nakon uspješno završenog dijaloga o liberalizaciji viznog režima kontinuirano zahtjeve za izuzeće od obveze posjedovanja vize. Izvješće obuhvaća 2024. i važna zbivanja 2025. Priložen mu je radni dokument službi Komisije u kojem se detaljno navode svi relevantni aspekti koji se odnose na zemlje i regije obuhvaćene ovim izvješćem.

Liberalizacija viznog režima važan je dio paketa instrumenata EU-a za suradnju s trećim zemljama u području migracija, sigurnosti i pravosuđa. Olakšava mobilnost i međuljudske kontakte. Može potaknuti putovanja i turizam te ojačati poslovne, društvene i kulturne veze između građana EU-a i državljana obuhvaćenih trećih zemalja. Osim toga, može pridonijeti i jačanju diplomatskih odnosa i međunarodne suradnje. S druge strane, Komisijino praćenje bezviznih režima EU-a pokazalo je da putovanje bez vize može uzrokovati velike probleme u području migracija i sigurnosti, za koje je potrebno pronaći rješenje.

Izvješće obuhvaća partnere sa zapadnog Balkana i zemlje Istočnog partnerstva te druge regije koje nisu u neposrednom susjedstvu EU-a (istočnokaripske zemlje i Latinska Amerika), a u prvi se plan stavljaju zemlje čijim državljanima nije potrebna viza i u kojima su utvrđeni posebni migracijski i/ili sigurnosni problemi koji bi se mogli ocijeniti u okviru mehanizma suspenzije viza.

Težište ovog izvješća je na usklađivanju vizne politike, migracijama, upravljanju granicama i ponovnom prihvatu, sigurnosnim pitanjima i pitanjima državljanstva. Glavni zaključci predstavljeni su u ovom izvješću i strukturirani prema najvažnijim temama, a preporuke za pojedine zemlje navedene su u prilogu.

Usklađivanje vizne politike

Zbog geografske blizine partnera sa zapadnog Balkana i zemalja Istočnog partnerstva državnom području država članica EU-a usklađivanje njihove vizne politike s viznom politikom EU-a od velike je važnosti. Nedovoljna usklađenost u smislu popisa zemalja čijim je državljanima potrebna viza i postupaka za izdavanje viza može dovesti do povećanih rizika od nezakonitih migracija i sigurnosnih rizika za EU.

Nedovoljna usklađenost vizne politike olakšava državljanima trećih zemalja na koje se primjenjuje obveza posjedovanja vize za ulazak u EU, a od kojih se neke smatraju zemljama visokog migracijskog rizika, da dođu do zapadnog Balkana bez vize (neki s lažnim putnim ispravama) i zatim kopnom nezakonito uđu u šengensko područje, gdje mogu podnijeti zahtjev za azil. Slično tomu, državljani trećih zemalja koji su ušli na zapadni Balkan s valjanim vizama u nekim su slučajevima nezakonito prešli vanjske granice Unije i podnijeli zahtjev za azil, a takvi slučajevi izazivaju ozbiljnu zabrinutost u pogledu primjerenosti postupaka izdavanja viza u određenim partnerskim zemljama sa zapadnog Balkana.

Sjeverna Makedonija jedina je partnerska zemlja sa zapadnog Balkana koja je postigla gotovo potpuno usklađivanje s EU-ovim popisom zemalja čijim je državljanima potrebna viza, uz samo

jednu preostalu razliku u odnosu na taj popis. Srbija, Albanija, Kosovo* i Crna Gora ostvarili su 2024. i 2025. napredak u daljnjem usklađivanju s EU-ovim popisom zemalja čijim je državljanima potrebna viza.

Srbija i Albanija to su učinile u skladu sa svojim obvezama u okviru programa reformi[1]. Srbija je 2024. smanjila broj sporazuma o izuzeću od obveze posjedovanja vize sklopljenih sa zemljama na koje se primjenjuje obveza posjedovanja vize za ulazak u EU sa 16 na 12. Albanija je 2024. i 2025. smanjila broj trajnih sporazuma o izuzeću od obveze posjedovanja vize s osam na šest, a broj sezonskih izuzeća od obveze posjedovanja vize sa šest na pet.

Vizna politika Kosova počela se pratiti tek 2024., kad su njegovi državljani dobili bezvizni pristup EU-u. U to je vrijeme Kosovo imalo sporazume o izuzeću od obveze posjedovanja vize s 19 zemalja na koje se primjenjuje obveza posjedovanja vize za ulazak u EU, a taj je broj u međuvremenu smanjen na 17.

Nakon nazadovanja početkom 2025. Crna Gora je raskinula sporazume o izuzeću od obveze posjedovanja vize s pet zemalja i smanjila broj sezonskih izuzeća od obveze posjedovanja vize s četiri na jedno, zbog čega se ukupan broj nepodudarnosti između vizne politike Crne Gore i vizne politike EU-a smanjio s 15 na devet.

Bosna i Hercegovina nazadovala je 2025. u odnosu na prethodni napredak ostvaren u tom području. Bosna i Hercegovina zadržala je isti broj trajnih sporazuma o izuzeću od obveze posjedovanja vize (sedam[2]), ali je povećala broj sezonskih izuzeća od obveze posjedovanja vize s jednog na tri. Zbog toga se broj nepodudarnosti između njezine vizne politike i vizne politike EU-a povećao s osam u 2024. na trenutačnih 10.

Nije zabilježen stvaran napredak u zemljama Istočnog partnerstva. Moldova i Ukrajina imaju isti broj sporazuma o izuzeću od obveze posjedovanja vize sklopljenih sa zemljama na koje se primjenjuje obveza posjedovanja vize za ulazak u EU koji su imale krajem 2024.[3], konkretno Moldova 11, a Ukrajina 15.

Gruzija trenutačno ima 26 sporazuma o izuzeću od obveze posjedovanja vize sklopljenih sa zemljama čijim je državljanima za ulazak u EU potrebna viza i od 2022. nije poduzela nikakve korake prema daljnjem usklađivanju. Naprotiv, Gruzija je 2024. nazadovala jer je državljanima Kine odobrila ulazak bez vize. Gruzija i dalje provodi viznu politiku koja se bitno razlikuje od

---

* Ovim se nazivom ne dovode u pitanje stajališta o statusu te je on u skladu s RVSUN-om 1244/1999 i mišljenjem Međunarodnog suda o proglašenju neovisnosti Kosova.

1 SWD(2024) 243 final – Provedbena odluka Komisije o odobravanju programa reformi i višegodišnjeg programa rada u okviru Instrumenta za reforme i rast za zapadni Balkan – Kosovo.

2 Nakon što je Bosna i Hercegovina u ožujku 2024. uvela obvezu posjedovanja vize za Oman, taj se broj smanjio na šest, ali kad je Vanuatu u prosincu 2024. uklonjen s EU-ova popisa zemalja čijim državljanima nije potrebna viza, ponovno se povećao na sedam.

3 Moldova je 2025. otkazala jedan sporazum o izuzeću od obveze posjedovanja vize, ali s obzirom na to da je Vanuatu postao zemlja čijim je državljanima potrebna viza za ulazak u EU, broj nepodudarnosti za Moldovu ostao je isti.

pravne stečevine EU-a. Konkretno, da bi ušli u Gruziju, državljanima 17 zemalja od kojih i EU i Gruzija za ulazak traže vizu dovoljno je da imaju vizu ili boravišnu dozvolu iz neke od zemalja Vijeća za suradnju u Zaljevu.

Susjedni partneri čiji državljani imaju bezvizni pristup moraju hitno ostvariti osjetan napredak u usklađivanju svojih popisa zemalja čijim državljanima nije potrebna viza s popisima EU-a, kao i u usklađivanju svojih postupaka izdavanja viza sa šengenskim standardima. To uključuje uvođenje sustavnog prikupljanja biometrijskih podataka kao što su digitalna fotografija i otisci prstiju u okviru postupka podnošenja zahtjeva za vizu. Moraju se ukinuti prakse koje nisu u skladu s pravnom stečevinom EU-a, kao što su odobravanje sezonskih izuzeća od obveze posjedovanja vize i dopuštanje ulaska bez vize na temelju vize ili boravišne dozvole koju je izdala treća zemlja.

Dok se ne postigne potpuna usklađenost, očekuje se da će susjedni partneri čiji državljani imaju bezvizni pristup uvesti minimalnu privremenu mjeru strože provjere dolazaka državljana trećih zemalja kojima nije potrebna viza, posebno onih iz zemalja koje predstavljaju sigurnosni rizik ili rizik od nezakonitih migracija.

Migracije, upravljanje granicama i ponovni prihvat

Glavni problem u tom području i dalje je postojanost nezakonitih migracijskih tokova u EU preko zapadnog Balkana, iako se njihov broj znatno smanjio od 2023. To je posljedica zajedničkog rada EU-a, njegovih država članica i relevantnih agencija EU-a te partnera sa zapadnog Balkana, posebno u okviru *Akcijskog plana EU-a za zapadni Balkan*[4], koji je Komisija predstavila u prosincu 2022. Primarni put na „zapadnobalkanskoj ruti" prolazi kroz Srbiju i Bosnu i Hercegovinu, dok Albanija i Sjeverna Makedonija služe kao tranzitne zemlje u manjoj mjeri. Duga granica između Bosne i Hercegovine i Hrvatske koju je teško nadzirati postala je 2024. i 2025. glavna ulazna točka nezakonitih migranata koji putuju zapadnim Balkanom prema EU-u.

Partneri sa zapadnog Balkana morat će pojačati borbu protiv trgovine ljudima i dodatno smanjiti broj krijumčarenih nezakonitih migranata. Na zapadnom Balkanu povećala se i razina nasilja povezanog s trgovinom migrantima. U Srbiji mreže krijumčara migranata djeluju sa sve većim intenzitetom i sve su nasilnije, a neke krijumčarske skupine sada se djelomično sastoje od državljana koji potječu iz istih zemalja kao i nezakoniti migranti. Bit će potrebno dodatno poraditi na jačanju politika i operativnih kapaciteta za suzbijanje trgovine ljudima u tim područjima.

Znatan priljev državljana Indije u Gruziju, a u manjoj mjeri i državljana drugih azijskih zemalja i zemalja Bliskog istoka, izaziva zabrinutost zbog mogućih nezakonitih migracija u EU, bilo kopnom ili morem.

Svi partneri obuhvaćeni preispitivanjem redovito surađuju s Agencijom za europsku graničnu i obalnu stražu (Frontex), uključujući Bosnu i Hercegovinu, koja je 2025. s EU-om potpisala sporazum o statusu Frontexa[5]. Većina njih surađuje i s Agencijom Europske unije za azil (EUAA). Kontinuirana potpora EU-a i njegovih država članica u obliku osiguravanja opreme, pružanja

[4] Akcijski plan EU-a za zapadni Balkan – Migracije i unutarnji poslovi.

[5] Sporazum o statusu s Bosnom i Hercegovinom – Migracije i unutarnji poslovi.

osposobljavanja, razmjene najbolje prakse i zajedničkih graničnih patrola dovela je do konkretnih operativnih rezultata.

Suradnja u području ponovnog prihvata između država članica EU-a i svih partnera obuhvaćenih preispitivanjem općenito je ocijenjena kao vrlo dobra te nisu prijavljeni veći problemi. Međutim, uočeni su određeni problemi sa samim ponovnim prihvatom. Kašnjenja u obradi zahtjeva za ponovni prihvat iz Bosne i Hercegovine i Kosova uglavnom su posljedica nesuradnje vraćenika ili ometanja koje uzrokuju vraćenici, dok su u slučaju Ukrajine posljedica aktualnih ratnih uvjeta.

Manji problemi prijavljeni su u suradnji s Kosovom, gdje je zabilježeno da se putne isprave EU-a ponekad ne prihvaćaju, i s Moldovom, koja je u određenim slučajevima odbila prihvatiti državljane trećih zemalja koji su prošli kroz njezino državno područje.

U odnosu na Srbiju i dalje postoji zabrinutost zbog njezine prakse uvjetovanja izdavanja isprava o vraćanju prethodnim podnošenjem plana leta. Još jedno dugotrajno i ozbiljno sporno pitanje, koje je aktualno unatoč sporazumu o ponovnom prihvatu između EU-a i Srbije, odnosi se na ograničenu suradnju Srbije u ponovnom prihvatu državljana trećih zemalja koji su prošli kroz njezino državno područje, među ostalim u slučajevima u kojima postoje vjerodostojni dokazi o prolasku, kao što su osobne isprave koje srpska tijela izdaju tražiteljima azila.

Od svih se navedenih partnera očekuje da će bez odgode riješiti preostala otvorena pitanja koja su države članice EU-a utvrdile u vezi s provedbom obveza ponovnog prihvata.

Suradnja Moldove i Ukrajine s Frontexom u području upravljanja granicama bila je zadovoljavajuća 2024. i 2025.

Neutemeljeni zahtjevi za azil

Neutemeljeni zahtjevi za azil koje podnose državljani partnerskih zemalja izuzeti od obveze posjedovanja vize i dalje predstavljaju velik problem za neke države članice EU-a. Stope priznavanja tih zahtjeva obično su vrlo niske[6], što nerazmjerno opterećuje nacionalne sustave azila. U razdoblju od 2015. do prvog tromjesečja 2025., 18 % zahtjeva za azil u EU-u podnijeli su državljani zemalja čiji državljani imaju bezvizni pristup EU-u.

Broj zahtjeva za azil koje je ta kategorija državljana podnijela u susjedstvu EU-a općenito se smanjio, no broj zahtjeva državljana Kosova i naročito državljana Ukrajine znatno se povećao 2024. (6785 zahtjeva iz Kosova i 28 350 zahtjeva iz Ukrajine). Iako su se 2024. znatno smanjili u odnosu na 2023., ti su brojevi i dalje bili visoki u Albaniji (7140), Gruziji (14 530), Moldovi (5945), Sjevernoj Makedoniji (3435) i Srbiji (3270).

Partneri u neposrednom susjedstvu EU-a radili su na ublažavanju tog problema. Nekoliko vlada, uključujući one Albanije, Gruzije i Kosova, sponzoriralo je informativne kampanje za upoznavanje javnosti s pravima i obvezama povezanima s putovanjem u EU bez vize. Dodatne mjere uključuju uvođenje kontrola izlaska državljana koji putuju u šengensko područje (Albanija i Gruzija) kako bi se provjerilo ispunjavaju li uvjete za ulazak u to područje te raspoređivanje službenika Frontexa

[6] Uz iznimku Ukrajine.

u međunarodne zračne luke (Gruzija). Te inicijative pokazale su se učinkovitima te bi ih trebalo nastaviti provoditi i proširiti na druge partnere.

Kako je navedeno u Sedmom izvješću u okviru mehanizma suspenzije viza, količina zahtjeva za azil koje su u EU-u podnijeli državljani zemalja Latinske Amerike koji imaju bezvizni pristup i dalje znatno opterećuje sustave azila država članica. Više od polovine svih zahtjeva za azil koje su u razdoblju od 2015. do prvog tromjesečja 2025. podnijeli državljani trećih zemalja izuzeti od obveze posjedovanja vize otpada na državljane zemalja Latinske Amerike čijim državljanima nije potrebna viza. Broj zahtjeva iz Venezuele 2024. iznosio je 74 015, što ukazuje na dosljedno povećanje, a broj zahtjeva iz Perua povećao se na 27 260. Broj zahtjeva iz Kolumbije smanjio se, ali u apsolutnim brojevima i dalje je riječ o zabrinjavajućoj količini (51 615). Smanjio se i broj zahtjeva iz Hondurasa (2380), Nikaragve (2475) i El Salvadora (2575), no ti su brojevi ipak veliki.

Kako bi se osigurala održivost izuzeća od obveze posjedovanja vize, putovanja bez vize moraju ostati strogo ograničena na kratkotrajne boravke i ne bi se smjela zloupotrebljavati za podnošenje zahtjeva za azil u EU-u. Komisija i ESVD u tom će kontekstu i dalje surađivati s najvažnijim zemljama kako bi se spriječila zlouporaba bezviznog režima.

Pitanja javnog reda i sigurnosti, uključujući borbu protiv korupcije i sigurnost isprava

Sve zemlje obuhvaćene preispitivanjem nastavile su blisko surađivati s Europolom i Eurojustom. Partneri sa zapadnog Balkana i dalje su aktivno provodili Zajednički akcijski plan za borbu protiv terorizma na zapadnom Balkanu, a 30. listopada 2025. potpisali su novi zajednički akcijski plan[7].

Svi partneri sa zapadnog Balkana i 2024. su surađivali s Europolom i državama članicama. Zahvaljujući tome ostvareni su znatni operativni rezultati u borbi protiv teškog prekograničnog kriminaliteta, uključujući kibernetičke napade, krijumčarenje migranata te trgovinu narkoticima i vatrenim oružjem koju provode organizirane kriminalne skupine. Svi partneri sa zapadnog Balkana postigli su konkretne i značajne rezultate u razbijanju brojnih kriminalnih skupina.

Unatoč ratu, Ukrajina je nastavila intenzivnu suradnju s Europolom u borbi protiv terorizma, kao i u borbi protiv financijskog kriminaliteta, kibernetičkog kriminala, trgovine vatrenim oružjem, eksplozivima, kemijskim, biološkim, KBRN[8] materijalima i trgovine ljudima.

Neke države članice ukazale su na pojavu ruta za trgovinu vatrenim oružjem s Bliskog istoka kroz Moldovu u EU.

U Gruziji i dalje postoje sigurnosni problemi zbog ruskog utjecaja, posebno s obzirom na brzo povećanje ruske dijaspore sa stalnim boravištem u toj zemlji. Od početka agresivnog rata Rusije protiv Ukrajine oko 160 000 ruskih državljana emigriralo je u Gruziju. Sve je veća bojazan da bi se ruska prisutnost u Gruziji mogla iskoristiti za operacije stranog utjecaja.

[7] Zajednički akcijski plan za sprečavanje i suzbijanje terorizma i nasilnog ekstremizma za zapadni Balkan – Migracije i unutarnji poslovi.

[8] Kemijski, biološki, radiološki ili nuklearni (KBRN).

Borba protiv korupcije jedno je od najvažnijih mjerila koje su u dijalozima o liberalizaciji viznog režima prihvatile sve partnerske zemlje u neposrednom susjedstvu EU-a čijim državljanima nije potrebna viza. Kontinuirano ispunjavanje tog mjerila i dalje je preduvjet za zadržavanje mogućnosti putovanja bez vize. Većina zemalja obuhvaćenih preispitivanjem postupala je u skladu s tim zahtjevom, među ostalim poduzimanjem mjera za rješavanje pitanja istaknutih u prethodnim izvješćima u okviru mehanizma suspenzije viza. Međutim, Gruzija ne samo da nije na odgovarajući način provela preporuke o borbi protiv korupcije utvrđene u Sedmom izvješću u okviru mehanizma suspenzije viza nego je u usklađivanju čak nazadovala jer je prestala provoditi neke ranije reforme u tom području.

Kad je riječ o sigurnosti isprava, svi partneri obuhvaćeni preispitivanjem osim Ukrajine u potpunosti su ukinuli nebiometrijske putovnice. Posljednje nebiometrijske ukrajinske putovnice izdane su 2016. i isteći će 2026., a u optjecaju ih je još samo neznatan broj. Međutim, države članice izvijestile su o tome da neki državljani Albanije, Kosova i Ukrajine za nezakonit ulazak u EU ili boravak u EU-u koriste lažne ili krivotvorene isprave, od kojih su neke ishodili korupcijom.

U Gruziji, Kosovu, Srbiji i Ukrajini i dalje je problematično što pojedinci mogu u više navrata mijenjati ime i dobiti nove osobne isprave jer tako mogu izbjegavati upozorenja u Šengenskom informacijskom sustavu (SIS) i zaobilaziti zabrane vraćanja ili ulaska u EU. Taj bi rizik vanjski partneri trebali otkloniti u suradnji s EU-om.

U Ukrajini praksa posjedovanja više od jedne valjane biometrijske putovnice i mogućnost ručne izmjene putnih isprava (kao što je produljenje valjanosti) izazivaju ozbiljnu zabrinutost u pogledu cjelovitosti i pouzdanosti isprava.

Navodi se da se u Bosni i Hercegovini i Srbiji organizirane kriminalne skupine bave izradom i distribucijom krivotvorenih osobnih isprava, među ostalim putovnica i vozačkih dozvola raznih država članica EU-a. Posebno su u Srbiji zabrinjavajući razmjeri i sofisticiranost tih krivotvorina, a neke visokokvalitetne krivotvorene e-putovnice mogu zaobići moderne sustave provjere isprava.

Pitanja državljanstva, uključujući programe za dodjelu državljanstva ulagateljima

Zemlje čijim državljanima nije potrebna viza i koje provode programe za dodjelu državljanstva ulagateljima predstavljaju inherentne sigurnosne rizike jer bi državljanima trećih zemalja koji bi inače imali obvezu posjedovanja vize mogle omogućiti da stjecanjem državljanstva zaobiđu standardne sigurnosne provjere i dobiju pristup šengenskom području.

Takvi programi ozbiljan su rizik u kontekstu nezakonitih migracija, sigurnosnih prijetnji i utaje poreza. Ti su rizici posebno izraženi u kombinaciji s: (i) nedovoljno temeljitim postupcima provjere i dubinske analize, (ii) nepostojanjem stvarne veze između podnositelja zahtjeva i zemlje koja dodjeljuje državljanstvo i (iii) mogućnošću promjene imena tijekom ili nakon postupka.

Slijedom toga, na temelju revidiranog mehanizma suspenzije viza provedba takvih programa sama je po sebi razlog za suspenziju izuzeća od obveze posjedovanja vize za državljane trećih zemalja.

Među susjednim zemljama takvi se programi i dalje provode u Sjevernoj Makedoniji, gdje nacionalno zakonodavstvo omogućuje dodjelu državljanstva bez obveze prethodnog boravka

pojedincima za koje se smatra da donose „poseban gospodarski interes” toj zemlji. Međutim, broj državljanstava dodijeljenih na temelju te odredbe i dalje je neznatan (jedno 2023. i dva 2024.).

Crna Gora službeno je prestala provoditi svoj program 31. prosinca 2022. Međutim, nadležna tijela i dalje obrađuju zahtjeve za državljanstvo podnesene prije ukidanja programa. Ministarstvo unutarnjih poslova 2024. donijelo je 1282 odluke o dodjeljivanju crnogorskog državljanstva podnositeljima zahtjeva i članovima njihovih obitelji. U travnju 2025. u obradi je bilo još 29 preostalih zahtjeva.

Iako Srbija ne provodi takav program u užem smislu, odredbom u njezinu zakonu o državljanstvu dopušta se dodjela državljanstva „u interesu Republike Srbije”. Tom se odredbom omogućuje dodjela državljanstva bez ikakve obveze prethodnog boravka i bez obvezivanja podnositelja zahtjeva na odricanje od postojećeg državljanstva. Od 2022. više od 200 ruskih državljana dobilo je srpsko državljanstvo na temelju te odredbe, a profili nekoliko tih pojedinaca izazvali su zabrinutost EU-a.

Sličan problem postoji i u Gruziji. Iako su brojevi vrlo maleni u usporedbi s uobičajenim postupkom za stjecanje državljanstva, ruski državljani mogli bi se iskoristiti pojednostavnjene postupke prirođenja za stjecanje državljanstva. U slučajevima Srbije i Gruzije potrebna je dodatna provjera kako bi se utvrdilo predstavljaju li te prakse zlouporabu. Kako je navedeno u Komisijinu paketu za proširenje 2025., usklađenost s pravom EU-a podrazumijeva da zemlje kandidatkinje ukinu postojeće programe za dodjelu državljanstva ulagateljima i stave izvan snage pravnu osnovu za njih[9].

U pet istočnokaripskih zemalja već se dugi niz godina provode programi za dodjelu državljanstva ulagateljima – u Antigvi i Barbudi, Dominici, Grenadi, Svetom Kristoforu i Nevisu i Svetoj Luciji. Ti programi predstavljaju znatan i stalan problem mnogo većih razmjera. Procjenjuje se da je u okviru programa koje provode te zemlje izdano oko 107 000 putovnica. Broj zahtjeva i dalje je visok: 13 113 u 2023. i 10 573 u 2024. Vrijeme obrade je kratko, a stope odbijanja vrlo su niske – na primjer, 2024. stope odbijanja iznosile su 1,7 % u Antigvi i Barbudi, 5,3 % u Svetoj Luciji i 6,5 % u Dominici, što izaziva zabrinutost u pogledu primjerenosti sigurnosnih postupaka i postupaka dubinske analize.

Kao odgovor na sporna pitanja koja je istaknuo EU[10], tih pet istočnokaripskih zemalja poduzelo je određene korake, među ostalim ujednačavanje minimalnog praga ulaganja na 200 000 USD,

[9] Vidjeti presudu od 29. travnja 2025., Komisija/Malta (Citoyenneté par investissement), C-181/23, ECLI:EU:C:2025:283, u kojoj je Sud Europske unije utvrdio da država članica krši članak 20. UFEU-a i načelo lojalne suradnje utvrđeno u članku 4. stavku 3. UEU-a kad uspostavlja i provodi program prirođenja koji se temelji na transakcijskom postupku između te države članice i osoba koje podnose zahtjev na temelju tog programa, nakon čega se državljanstvo te države članice, a time i status građanina Unije, u biti dodjeljuje u zamjenu za unaprijed određena plaćanja ili ulaganja.

[10] Slična su sporna pitanja istaknule Sjedinjene Američke Države, Ujedinjena Kraljevina i Kanada. Poduzetim mjerama nastoji se odgovoriti i na zahtjeve SAD-a. Državljani tih zemalja trenutačno moraju imati vizu za putovanje u SAD. Program izuzeća od obveze posjedovanja vize | Domovinska sigurnost.

jačanje sigurnosnih provjera i uspostavu zajedničkih standarda za razmjenu informacija i transparentnost. Međutim, stanje je i dalje problematično.

Provedba programa za dodjelu državljanstva ulagateljima u zemljama čijim državljanima nije potrebna viza predstavlja nezanemariv sigurnosni rizik za šengensko područje i dodatno će se ispitati na temelju revidiranog pravnog okvira mehanizma suspenzije viza.

Neispunjavanje drugih važnih mjerila u Gruziji

Poštovanje temeljnih prava jedno je od najvažnijih mjerila koje je Gruzija prihvatila u dijalogu o liberalizaciji viznog režima. Kontinuirano ispunjavanje tog mjerila i dalje je jedan od temeljnih uvjeta za zadržavanje prava na putovanje bez vize.

U Sedmom izvješću u okviru mehanizma suspenzije viza od 6. prosinca 2024. Komisija je ocijenila da Gruzija nije postupila u skladu s tom preuzetom obvezom, konkretno zbog donošenja *Zakona o transparentnosti stranog utjecaja* u svibnju 2024. i zakonodavnog paketa o *obiteljskim vrijednostima i zaštiti maloljetnika* u rujnu 2024. Utvrđeno je da se objema inicijativama krše temeljna prava i slobode, posebno sloboda udruživanja, okupljanja i izražavanja te pravo na privatnost, s obzirom na to da bi se prva inicijativa mogla upotrijebiti protiv civilnog društva i za ušutkavanje oporbenih stranaka, dok se drugom inicijativom nameću diskriminirajuća ograničenja u područjima obrazovanja, javnih rasprava i okupljanja protivno načelu nediskriminacije. Stoga je Komisija izdala posebne preporuke u kojima Gruziju poziva na sljedeće:

- poštovanje temeljnih prava i osiguravanje zaštite tih prava svih državljana, što uključuje slobodu udruživanja, okupljanja i izražavanja, pravo na privatnost, pravo na sudjelovanje u javnim poslovima te zabranu diskriminacije,

- izbjegavanje i stavljanje izvan snage zakonodavstva kojim se ograničavaju temeljna prava i slobode i koje je u suprotnosti s načelom nediskriminacije ili krši relevantne europske i međunarodne standarde. Konkretno, potrebno je staviti izvan snage *Zakon o transparentnosti stranog utjecaja* i zakonodavni paket o *obiteljskim vrijednostima i zaštiti maloljetnika* te izmijeniti nacionalnu strategiju i akcijski plan za ljudska prava kako bi se zajamčila potpuna zaštita prava LGBTIQ osoba.

Gruzija otad nije provela te preporuke te je umjesto toga dodatno nazadovala u važnim područjima upravljanja i temeljnih prava. Zakonodavne izmjene, uključujući *Zakon o registraciji stranih agenata (FARA)* i izmjene *Zakona o bespovratnim sredstvima*, *Organskog zakona o političkom udruživanju građana*, *Zakona o upravnim prekršajima* i *Zakona o radiodifuziji*, kao cjelina znatno su ograničile prostor za građansko djelovanje i izražavanje neslaganja te ugrozile rad prosvjednika, predstavnika oporbe, organizacija civilnog društva i neovisnih medija. Takvo je stanje posebno utjecala na udruge civilnog društva i borce za ljudska prava jer je umnožilo razne prepreke čija je svrha otežati provedbu njihovih aktivnosti i time ograničiti njihovu sposobnost funkcioniranja.

U pismu gruzijskim tijelima od 14. srpnja 2025. Europska komisija podsjetila je na obvezu kontinuiranog ispunjavanja zahtjeva za liberalizaciju viznog režima i zatražila najnovije informacije o provedbi preporuka iz Sedmog izvješća u okviru mehanizma suspenzije viza. Gruzija u svojem odgovoru nije izvijestila o bitnijem napretku u provedbi preporuka povezanih s

temeljnim pravima iz Sedmog izvješća u okviru mehanizma suspenzije viza. Stoga Gruzija i dalje ne ispunjava mjerila na kojima se temelji bezvizni režim koji je odobrio EU. S obzirom na taj razvoj događaja trebalo bi razmotriti odgovarajuće mjere na temelju revidiranog mehanizma suspenzije viza.

Zaključak

Iako je većina partnera u susjedstvu EU-a poduzela korake za provedbu preporuka iznesenih u prethodnim izvješćima u okviru mehanizma suspenzije viza, **i dalje postoje znatni problemi**.

Najozbiljnija je situacija u Gruziji, koja je prekršila brojne obveze preuzete u dijalogu o liberalizaciji viznog režima, nije provela gotovo nijednu preporuku iz Sedmog izvješća u okviru mehanizma suspenzije viza te je, unatoč opetovanim zahtjevima posljednjih godina da ostvari napredak u usklađivanju vizne politike i sprečavanju korupcije, u 2024. i 2025. dodatno nazadovala, među ostalim području zaštite temeljnih prava i sloboda.

Za druge partnere na **zapadnom Balkanu i u regiji Istočnog partnerstva** i dalje je nužno unaprijediti usklađenost vizne politike ujednačavanjem popisa trećih zemalja čijim je državljanima potrebna viza i postizanjem potpune sukladnosti postupaka razmatranja zahtjeva za vize i izdavanja viza sa šengenskim standardima. Dok se ne postigne potpuna usklađenost, partneri sa zapadnog Balkana trebali bi hitno pojačati provjere dolazaka državljana trećih zemalja kojima nije potrebna viza, a koji predstavljaju rizik od nezakonitih migracija ili sigurnosni rizik.

Sprečavanje neutemeljenih zahtjeva za azil trebalo bi ostati prioritet za sve partnere čijim državljanima nije potrebna viza, posebno Albaniju, Gruziju, Kosovo i Moldovu. Bosna i Hercegovina trebala bi intenzivnije poraditi na jačanju upravljanja granicama, a potreban je i stalan oprez u odnosu na **prakse dodjele državljanstva u Gruziji i Srbiji**.

Izvan neposrednog susjedstva EU-a nastavak provedbe programa za dodjelu državljanstva ulagateljima u istočnokaripskim zemljama **stalan je i ozbiljan sigurnosni problem** koji bi mogao biti razlog za suspenziju mogućnosti putovanja bez vize na temelju revidiranog mehanizma suspenzije viza.

Detaljne preporuke za pojedine zemlje navedene su u Prilogu I.

Komisija će i dalje **pomno pratiti provedbu obveza u vezi s liberalizacijom viznog režima** u okviru političkih dijaloga na visokoj razini, sastanaka pododbora za pravosuđe, slobodu i sigurnost te svojeg redovitog godišnjeg izvješćivanja u okviru mehanizma suspenzije viza i paketa za proširenje.

Prilog I.: Preporuke iz Osmog izvješća u okviru mehanizma suspenzije viza

Albanija

Albanija je poduzela korake za provedbu većine prethodnih preporuka Komisije. Međutim, potrebno je ostvariti daljnji napredak u sljedećim područjima:

a) *Usklađivanje vizne politike*: Albanija mora prioritetno poraditi na dodatnom usklađivanju svoje vizne politike s EU-ovim popisom trećih zemalja čijim je državljanima potrebna viza, pri čemu poseban fokus treba staviti na zemlje čiji državljani predstavljaju rizik od nezakonitih migracija i/ili sigurnosni rizik za EU. Albanija bi ujedno trebala uskladiti svoje postupke izdavanja viza sa šengenskim standardima, konkretno tako da počne prikupljati biometrijske podatke (uključujući digitalnu fotografiju i otiske prstiju) u okviru razmatranja zahtjeva za vizu. Dok se ne postigne potpuna usklađenost, trebala bi i dalje provoditi te ojačati provjeru državljana trećih zemalja izuzetih od obveze posjedovanja vize, posebno onih koji potječu iz zemalja koje predstavljaju sigurnosni rizik ili rizik od nezakonitih migracija.

b) *Neutemeljeni zahtjevi za azil*: Albanija mora i dalje provoditi te jačati mjere čija je svrha smanjenje broja neutemeljenih zahtjeva za azil koje njezini državljani podnose u državama članicama EU-a, pri čemu je posebnu pozornost potrebno posvetiti zahtjevima koje podnose maloljetnici bez pratnje.

c) *Sprečavanje nezakonitih boravaka*: Albanija mora zadržati i postrožiti mjere za sprečavanje prekoračenja trajanja dopuštenog boravka albanskih državljana na šengenskom području.

d) *Nadzor nad izdavanjem viza i zapošljavanjem*: Albanija mora postrožiti postupak provjere zahtjeva za vizu koje podnose državljani trećih zemalja koje predstavljaju rizik od nezakonitih migracija i/ili sigurnosni rizik za EU. Trebala bi i postrožiti uvjete za izdavanje takvih viza, poboljšati praćenje prakse zapošljavanja i povećati kapacitete inspektorata rada.

e) *Borba protiv krivotvorenja osobnih isprava*: Albanija mora intenzivnije poraditi na otkrivanju i sprečavanju upotrebe i stavljanja u optjecaj krivotvorenih albanskih osobnih isprava.

f) *Daljnje postupanje u odnosu na program za dodjelu državljanstva ulagateljima:* Albanija se mora suzdržati od uvođenja i provedbe programa za dodjelu državljanstva ulagateljima i izmijeniti Zakon o državljanstvu kako bi se pravna osnova za takav program stavila izvan snage.

Bosna i Hercegovina

Bosna i Hercegovina poduzela je određene korake za provedbu prethodnih preporuka Komisije. Međutim, potreban je intenzivniji rad u sljedećim prioritetnim područjima:

a) *Usklađivanje vizne politike*: Bosna i Hercegovina mora hitno poraditi na dodatnom usklađivanju svoje vizne politike s EU-ovim popisom trećih zemalja čijim je državljanima potrebna viza, pri čemu poseban fokus treba staviti na zemlje čiji državljani predstavljaju rizik od nezakonitih migracija i/ili sigurnosni rizik za EU.

b) *Nadzor nad izdavanjem viza*: nadležna tijela moraju unaprijediti provjeru zahtjeva za vizu koje podnose državljani visokorizičnih trećih zemalja i postrožiti uvjete pod kojima se državljanima tih zemalja izdaju vize.

c) *Upravljanje granicama 1*: Bosna i Hercegovina mora intenzivirati rad na poboljšanju upravljanja granicama, pri čemu posebnu pozornost treba posvetiti povećanju kapaciteta službenika graničnog nadzora, rješavanju problema nezakonitih prelazaka granice i unapređenju provedbe sporazuma o statusu Frontexa pokretanjem većeg broja zajedničkih operacija na visokorizičnim dijelovima kopnene granice.

d) *Upravljanje granicama 2:* dok se ne postigne potpuna usklađenost vizne politike, ključno je i dalje provoditi te ojačati provjeru na granici pri dolasku državljana trećih zemalja izuzetih od obveze posjedovanja vize; preporučuje se posvetiti posebnu pozornost provjeri vjerodostojnosti putovnica. Nadležna tijela snažno se potiče na proaktivnu suradnju na tom pitanju s trećim zemljama i zračnim prijevoznicima te na ostvarivanje napretka u uspostavi sustavâ za razmjenu podataka o putnicima (API/PNR).

Gruzija

Europska komisija poslala je 14. srpnja 2025. službeno pismo gruzijskim tijelima u kojem je podsjetila na obvezu kontinuiranog ispunjavanja mjerila za liberalizaciju viznog režima i zatražila detaljne informacije o provedbi preporuka iz Sedmog izvješća u okviru mehanizma suspenzije viza.

Gruzija u svojem odgovoru nije izvijestila **ni o kakvom značajnom napretku** u provedbi Komisijinih preporuka. U većini područja **nisu prijavljene nikakve korektivne mjere**, a u nekoliko drugih situacija se **dodatno pogoršala**.

Posebno je zabrinjavajuća daljnja primjena zakonodavnih akata, uključujući (i) *Zakon o transparentnosti stranog utjecaja,* (ii) *Zakon o obiteljskim vrijednostima i zaštiti maloljetnika, (iii) Zakon o registraciji stranih agenata (FARA) i (iv) izmjene Zakona o bespovratnim sredstvima, Zakona o političkom udruživanju građana, Zakona o upravnim prekršajima, Zakona o radiodifuziji i Kaznenog zakona,* kojima se **ograničavaju temeljna prava i slobode** te **koji su u suprotnosti s europskim i drugim međunarodnim obvezama Gruzije**. Umjesto da poduzmu korektivne mjere, gruzijska tijela **otvoreno su branila te mjere**, pozivajući se na nacionalni suverenitet i zanemarujući obveze preuzete u dijalogu o liberalizaciji viznog režima.

Komisija stoga zaključuje da je **Gruzija znatno nazadovala** u odnosu na ključna mjerila u području upravljanja i vladavine prava koja su bila osnova za odobravanje putovanja bez vize. Slično tomu, Gruzija je nazadovala i u usklađivanju viznog režima i borbi protiv korupcije. Ta situacija **predstavlja jasan slučaj nazadovanja** u odnosu na obveze preuzete u okviru postupka liberalizacije viznog režima i **narušava uzajamno povjerenje** na kojem se temelji bezvizni režim.

S obzirom na činjenicu da je to nazadovanje **sustavno i namjerno**, Komisija će razmotriti odgovarajuće mjere u okviru revidiranog mehanizma suspenzije viza. U skladu s novim pravilima, u prvoj fazi suspenzija viza mogla bi biti usmjerena na nositelje diplomatskih i službenih putovnica koje izdaju gruzijska tijela, koja su primarno odgovorna za nepoduzimanje mjera za provedbu Komisijinih preporuka. Nova pravila jamče ujednačenu primjenu suspenzije u svim državama članicama jer bilateralna izuzeća od obveze posjedovanja vize za nositelje diplomatskih i službenih putovnica više neće biti moguća nakon ponovnog uvođenja obveze posjedovanja vize za te skupine na razini EU-a. U drugoj fazi suspenzija bi se mogla proširiti na cjelokupno stanovništvo ako gruzijska tijela ne riješe sporna pitanja. Naposljetku, Gruzija bi mogla u potpunosti izgubiti svoj status zemlje čijim državljanima nisu potrebne vize i biti premještena u Prilog I. Uredbi o vizama (popis trećih zemalja čijim je državljanima potrebna viza).

Od Gruzije se zahtijeva i da odmah prekine praksu dopuštanja ulaska bez vize državljanima 17 zemalja čijim je državljanima potrebna viza za ulazak i u EU i u Gruziju na temelju vize ili boravišne dozvole koju je izdala jedna od zemalja Vijeća za suradnju u Zaljevu.

Kosovo

Općenito, Kosovo i dalje ispunjava zahtjeve za liberalizaciju viznog režima. Međutim, potrebno je dodatno poraditi na rješavanju sljedećih otvorenih pitanja:

a) *Usklađivanje vizne politike*: Kosovo mora uskladiti svoj popis trećih zemalja čijim je državljanima potrebna viza s popisom EU-a. Dok se ne postigne potpuna usklađenost, trebalo bi i dalje provoditi te ojačati provjeru putnika izuzetih od obveze posjedovanja vize koji predstavljaju potencijalni migracijski i/ili sigurnosni rizik. Kosovo bi ujedno trebalo uskladiti svoje postupke izdavanja viza sa šengenskim standardima, konkretno tako da počne prikupljati biometrijske podatke (uključujući digitalnu fotografiju i otiske prstiju) u okviru razmatranja zahtjeva za vizu.

b) *Rješavanje problema neutemeljenih zahtjeva za azil*: u suradnji s državama članicama EU-a Kosovo mora ojačati inicijative za praćenje i smanjenje broja neutemeljenih zahtjeva za azil koje njegovi državljani podnose u EU-u. Osim toga, trebalo bi nastaviti provoditi i prilagoditi aktualnu komunikacijsku kampanju kako bi građani bili upućeni u svoja prava i obveze u okviru bezviznog režima s EU-om.

c) *Jačanje sigurnosti isprava*: Kosovo mora ojačati mjere za sprečavanje izdavanja osobnih i putnih isprava pod lažnim identitetima i poboljšati otkrivanje krivotvorenih isprava. Trebalo bi ostvariti suradnju s državama članicama u vezi s pojedincima na koje se odnose upozorenja u Šengenskom informacijskom sustavu (SIS) i koji bi mogli podnijeti zahtjev za putnu ispravu s promijenjenim imenima. Kosovo bi trebalo nastaviti surađivati s Interpolom u području izgubljenih i ukradenih isprava, uz potpunu provedbu novog zakona i administrativne upute o osobnim iskaznicama kako bi se poboljšala opća sigurnost isprava.

d) *Zaštita manjinskih zajednica*: Kosovo bi trebalo i dalje ostvarivati konkretna poboljšanja u zaštiti prava manjinskih zajednica.

Moldova

Moldova je poduzela korake za provedbu prethodnih preporuka Komisije. Međutim, potrebno je ostvariti daljnji napredak, posebno u sljedećim područjima:

(a) *Usklađivanje vizne politike*: Moldova mora uskladiti svoju viznu politiku s EU-ovim popisom zemalja čijim je državljanima potrebna viza, posebno kad je riječ o zemljama koje predstavljaju rizik od nezakonitih migracija ili sigurnosni rizik za EU. Dok se ne postigne potpuna usklađenost, trebala bi i dalje provoditi te ojačati strogu provjeru državljana trećih zemalja izuzetih od obveze posjedovanja vize, posebno onih koji potječu iz visokorizičnih zemalja.

(b) *Neutemeljeni zahtjevi za azil*: Moldova mora intenzivnije poraditi na rješavanju problema stalnog podnošenja neutemeljenih zahtjeva za azil moldavskih državljana u državama članicama EU-a. To bi moglo uključivati ciljane informativne kampanje prilagođene relevantnim profilima migranata i uvođenje graničnih kontrola pri izlasku kako bi se poboljšalo praćenje i odvraćanje.

Crna Gora

Crna Gora uzela je u obzir neke od prethodnih preporuka Komisije. Konkretno, smanjila je popis zemalja čijim državljanima nije potrebna viza za ulazak Crnu Goru, ali jest za ulazak u EU, te nastavlja pratiti preostale zahtjeve za državljanstvo. Međutim, potrebno je još posvetiti se sljedećim pitanjima:

a) *Usklađivanje s EU-ovim popisom zemalja čijim je državljanima potrebna viza*: Crna Gora mora uskladiti svoju viznu politiku s EU-ovim popisom trećih zemalja čijim je državljanima potrebna viza. **Više ne smije odobravati sezonska izuzeća od obveze posjedovanja vize, među ostalim zemljama koje su uklonjene sa stalnog popisa zemalja čijim državljanima nije potrebna viza.** Crna Gora trebala bi i uskladiti svoje postupke izdavanja viza sa šengenskim standardima, konkretno tako da počne prikupljati biometrijske podatke (uključujući digitalnu fotografiju i otiske prstiju) u okviru razmatranja zahtjeva za vizu.

   U međuvremenu mora provesti ciljane sigurnosne mjere, kao što je pojačana provjera dolazaka putnika izuzetih od obveze posjedovanja vize, te dokumentirati njihovu učinkovitost u smanjenju nezakonitih migracija i sigurnosnih rizika.

b) *Infrastruktura za podnošenje zahtjeva za vizu*: u okviru priprema za prelazak na revidiranu viznu politiku Crna Gora trebala bi proširiti svoje kapacitete za izdavanje viza digitalizacijom elemenata postupka za izdavanje viza kako bi se državljanima zemalja koji su trenutačno izuzeti od obveze posjedovanja vize omogućilo da podnesu zahtjev za vizu nakon ukidanja izuzeća. To će olakšati administrativnu obrada i poduprijeti usklađivanje politika.

c) *Daljnje postupanje u odnosu na program za dodjelu državljanstva ulagateljima*: Crna Gora mora staviti izvan snage pravnu osnovu programa i obraditi sve neriješene zahtjeve u okviru sada okončanog programa u skladu s najvišim sigurnosnim standardima. **Osim**

toga, moraju se preispitati i prema potrebi oduzeti moguća državljanstva koja su u okviru tog programa prethodno dodijeljena pojedincima na koje se primjenjuju međunarodne mjere ograničavanja.

Sjeverna Makedonija

Sjeverna Makedonija i dalje pokazuje zadovoljavajuću razinu suradnje u području migracija, upravljanja granicama i sigurnosti. Poduzela je određene korake kako bi provela prethodne preporuke Komisije o stjecanju državljanstva na temelju posebnog gospodarskog interesa. Međutim, potrebno je dodatno poraditi na rješavanju sljedećih važnih pitanja:

a) *Usklađivanje vizne politike*: Sjeverna Makedonija mora dovršiti usklađivanje svoje vizne politike s EU-ovim popisom trećih zemalja čijim je državljanima potrebna viza. Sjeverna Makedonija trebala bi i uskladiti svoje postupke izdavanja viza sa šengenskim standardima, konkretno tako da počne prikupljati biometrijske podatke (uključujući digitalnu fotografiju i otiske prstiju) u okviru razmatranja zahtjeva za vizu.

b) Trebala bi izvješćivati o provedbi i učinkovitosti dodatnih mjera provjere koje se primjenjuju na turske državljane koji dolaze u zemlju, posebno u odnosu na nezakonite migracije i sigurnosne rizike.

c) *Prekoračenja trajanja dopuštenog boravka*: kako bi se ublažila trajna pojava prekoračenja trajanja dopuštenog boravka državljana Sjeverne Makedonije u šengenskom području, nadležna tijela moraju provesti ciljane inicijative, među ostalim informativne kampanje o uvjetima putovanja bez vize i pojačanu suradnju s državama članicama.

d) Program za dodjelu državljanstva ulagateljima: Sjeverna Makedonija mora ukinuti program i staviti izvan snage njegovu pravnu osnovu, dostaviti informacije o zahtjevima koji su već podneseni u skladu s odredbom o „posebnom gospodarskom interesu” te osigurati da se svi takvi zahtjevi podvrgnu strogim sigurnosnim provjerama.

Srbija

Srbija je poduzela korake za provedbu prethodnih preporuka Komisije. Međutim, potrebno je ostvariti daljnji napredak u nekoliko važnih područja, a to su područja migracija, vizne politike i stjecanja državljanstva. Potrebno je posvetiti se sljedećim pitanjima:

(a) *Usklađivanje vizne politike*: Srbija mora dodatno uskladiti svoju viznu politiku s EU-ovim popisom trećih zemalja čijim je državljanima potrebna viza, pri čemu poseban fokus treba staviti na zemlje čiji državljani predstavljaju povećani rizik od nezakonitih migracija ili sigurnosnih prijetnji za EU. Srbija bi trebala i uskladiti svoje postupke izdavanja viza sa šengenskim standardima, konkretno tako da počne prikupljati biometrijske podatke (uključujući digitalnu fotografiju i otiske prstiju) u okviru razmatranja zahtjeva za vizu. Dok se ne postigne potpuna usklađenost, trebala bi i dalje jačati dubinske provjere državljana trećih zemalja čijim državljanima nije potrebna viza, posebno onih koji dolaze iz visokorizičnih zemalja.

(b) *Postupci izdavanja viza*: Srbija mora unaprijediti provjeru zahtjeva za vizu koje podnose državljani zemalja za koje se smatra da predstavljaju rizik od nezakonitih migracija ili sigurnosni rizik. Istodobno bi trebalo postrožiti pravila kojima se uređuje izdavanje viza tim državljanima kako bi se zajamčili bolji nadzor i sukladnost sa standardima EU-a.

(c) *Provedba obveza ponovnog prihvata*: Srbija mora u potpunosti provesti odredbu o državljanima trećih zemalja iz Sporazuma o ponovnom prihvatu između EU-a i Srbije, posebno u slučajevima u kojima državljani trećih zemalja prolaze kroz državno područje Srbije i takav je prolaz dokazano dokumentiran.

(d) *Prakse dodjele državljanstva*: Srbija se mora suzdržati od dodjele državljanstva na temelju ubrzanih ili pojednostavnjenih postupaka državljanima zemalja koje predstavljaju rizik od nezakonitih migracija ili sigurnosni rizik za EU. Osim toga, treba osigurati odgovarajuću i temeljitu sigurnosnu provjeru svih podnositelja zahtjeva, među ostalim u okviru redovnog postupka priroženja.

Ukrajina

Općenito, Ukrajina i dalje ispunjava zahtjeve okvira za liberalizaciju viznog režima i poduzela je korake za provedbu nekih prethodnih preporuka Komisije. Međutim, potrebno je dodatno poraditi, ako je to izvedivo s obzirom na prepreke koje proizlaze iz aktualnog rata, prije svega na sljedećim pitanjima:

a) *Usklađivanje vizne politike*: Ukrajina mora uskladiti svoju viznu politiku s EU-ovim popisom trećih zemalja čijim je državljanima potrebna viza, pri čemu poseban fokus treba staviti na zemlje čiji državljani predstavljaju rizik od nezakonitih migracija ili sigurnosni rizik za EU.

b) *Sigurnost isprava*: Ukrajinu se potiče da intenzivnije poradi na rješavanju pitanja upotrebe krivotvorenih isprava, među ostalim putovnica.

c) *Borba protiv korupcije*: Ukrajinu se potiče da nastavi raditi na jačanju svojeg okvira za borbu protiv korupcije na način da unaprijedi vjerodostojnost i dosljednost istraga, kaznenih progona i osuđujućih presuda u predmetima povezanima s korupcijom.

Latinska Amerika

Rješavanje problema prekoračenja trajanja dopuštenog boravka i neutemeljenih zahtjeva za azil: Iako se uvažava velik trud koji su uložile predmetne zemlje Latinske Amerike, one bi ipak trebale poduzeti daljnje mjere kako bi smanjile prekoračenja trajanja dopuštenog boravka i broj neutemeljenih zahtjeva za azil koje podnose njihovi državljani u EU-u. Takve mjere, koje neke zemlje već poduzimaju, trebale bi po mogućnosti uključivati provjere pri odlasku, komunikacijsku kampanju za informiranje građana o njihovim pravima i obvezama u okviru bezviznog režima s EU-om i druge mjere koje bi se mogle dogovoriti s EU-om ili bilateralno s državama članicama EU-a.

Istočnokaripske zemlje koje provode programe za dodjelu državljanstva ulagateljima

Provedba programa za dodjelu državljanstva ulagateljima u zemljama čijim državljanima nije potrebna viza za EU ozbiljan je sigurnosni problem. Provedba programa u okviru kojeg se državljanstvo dodjeljuje u zamjenu za unaprijed određena plaćanja ili ulaganja, pri čemu osoba o kojoj je riječ nema nikakvu stvarnu vezu s tom trećom zemljom, potencijalni je razlog za suspenziju mogućnosti putovanja bez vize na temelju revidiranog mehanizma suspenzije viza. Predmetne istočnokaripske zemlje trebale bi poduzeti sve potrebne mjere za odgovarajuću sigurnosnu provjeru podnositelja zahtjeva dok se ne ukinu ti programi.